

Purmerbos (L26)

1 Algemene gegevens

Nummer	L26
Naam gebied	Purmerbos
Regio Natuurbeheerplan 2020	Laag Holland
Gemeente(n)	Purmerend, Waterland
Overige wettelijke en beleidsmatige gebieds- beschermingsregimes relevant voor natuur	<ul style="list-style-type: none">• geen
Gebruik / Functie	Natuur, recreatie
Oppervlakte NNN	244 hectare
Eigendom / beheer	Staatsbosbeheer

2 Oppervlakte en samenhang NNN

De **oppervlakte** van het Purmerbos bedraagt bijna 250 hectare en bestaat uit vier vrijwel aaneengesloten delen. De **samenhang** binnen het gebied wordt gekenmerkt door de ligging van de vier bospercelen, plaatselijk gescheiden door graslanden, maar compact gelegen en voor de recreant goed met elkaar verbonden door een aantal paden.

Er is weinig tot **geen samenhang met natuurgebieden** in de regio, doordat het gebied omringd wordt door bebouwing en agrarisch gebied en niet direct verbonden is met andere NNN gebieden. Daarnaast zijn geen natuurgebieden met een soortgelijk bostype in de omgeving aanwezig.

Figuur 1: Ligging NNN-gebied Purmerbos en omliggende NNN-gebieden inclusief nummer. Voor een overzicht van de natuurbeheertypen wordt verwezen naar het Natuurbeheerplan.

3 Landschapsecologische karakteristiek

Ontstaansgeschiedenis

Het Purmerbos ligt in het **droogmakerijenlandschap** (fysisch geografische regio: zeeleigebied). Het voormalig veenmeer 'de Purmer' is drooggelegd aan het begin van de 17de eeuw. Na de drooglegging is de polder ruim 350 jaar gebruikt voor landbouw tot eind 20^e eeuw grote delen zijn ingevuld met stedelijke uitbreiding van Purmerend. Het Purmerbos is tussen 1986 en 1990 in vier fasen aangeplant. In oorsprong is het bos aangelegd als multifunctioneel bos: gericht op houtproductie en recreatief gebruik.

Abiotische en ruimtelijke karakteristiek

De droogmakerij de Purmer is een onderdeel van een karakteristiek landschap dat wordt gekenmerkt door een grote mate van openheid, oude verkavelingsstructuren in de omliggende veenweidegebieden en drie grote droogmakerijen de Beemster, de Wormer en de Purmer. De droogmakerijen, ook de Purmer, kenmerken zich door het sterk antropogene landschap wat direct zichtbaar is aan de rechte en regelmatige verkaveling. Het Purmerbos ligt op dezelfde hoogte als

de rest van de polder, maar lager dan Purmerend (-3 tot - 4 m NAP). Het zuidwestelijk deel van het Purmerbos ligt tegen de (hoger gelegen) Purmerringvaart en is natter dan de andere delen. Het Purmerbos is omringd door Purmerend, een golfclub en door intensief gebruikt agrarisch gebied. Het Purmerbos bestaat voor het grootste deel uit bos, en voor een klein deel uit moeras.

Huidig gebruik

De gezamenlijke visie van beheerder en gemeente is gericht op het laten aansluiten van het Purmerbos bij de wensen van de recreant en het verkrijgen van een gevarieerd bos ('van saai naar fraai'). Het bos bevat zowel open delen met een klein aantal bomen, als dichtbeboste delen. Door het bos loopt een uitgebreide padenstructuur die intensief gebruikt wordt door recreanten. Binnen het Purmerbos een zonering aanwezig waarbij in het noordelijk deel het accent sterker op recreatie ligt, waar dat in het zuidelijke deel ligt op natuur. In het bos zijn een aantal waterpartijen aanwezig, die met elkaar verbonden zijn en in de zomer worden gebruikt voor recreatie. De vele recreatiemogelijkheden vormen dan ook belangrijke kernkwaliteiten van het bos. Een groot deel van het bos is hondenlosloopgebied.

Kernkwaliteiten

Op basis van het voorgaande worden in het Purmerbos de volgende ecologische kernkwaliteit onderscheiden, die de basis vormt voor het behoud van biodiversiteit die (inter)nationaal en/of regionaal van belang is:

- Gevarieerd vochtig loofbos als uitloopgebied voor de stad

4 Natuurwaarden

De natuurwaarden, zowel actueel als potentieel, zijn hierna beschreven aan de hand van de kernkwaliteiten van het gebied.

Kernkwaliteit: Gevarieerd vochtig loofbos als uitloopgebied voor de stad

Actuele natuurwaarden

De natuurwaarden in het Purmerbos zijn nog beperkt. Het Purmerbos is een jong bos, aangeplant als productiebos en is in een overgangsfase naar een meer gevarieerd bos. Diverse varensoorten, zoals tongvaren en zachte naaldvaren, luiden al een meer gevarieerde bosflora in.

Ondanks dat het **Moeras (N05.01)** maar ongeveer 9 hectare (ongeveer 4%) van het hele gebied beslaat, is het toch al van belang. Dit deel van het Purmerbos bevat meerdere poelen en plassen. Typische moerasvegetaties met soorten als lidsteng en moerasmelkdistel zijn hier aanwezig evenals **moeras- en rietvogels** zoals snor en baardman. De **Noordse woelmuis** is ook in het gebied waargenomen. Het moerasdeel van het Purmerbos heeft een lagere recreatiedruk dan de bossen, er lopen geen paden door. Het moerasgebied heeft daardoor een rustig karakter.

Potentiële natuurwaarden

Het bos heeft potentie om bij toenemende ouderdom zich te ontwikkelen als **N14.03**

Haagbeuken- en essenbos (N14.03). Aandachtspunt hierbij vormt de essentaksterfte, door deze

ziekte worden momenteel op veel plaatsen veel essen gekapt. In de rustigere delen kan het bos, naast de recreatieve functie, in de toekomst regionaal van belang zijn voor **bos- en/of struweelvogels**. De **boomarter** is aanwezig aan de andere kant van Purmerend. Het Purmerbos kan op termijn ook deel van het leefgebied van deze soort worden. De aanwezigheid van goede verblijfplaatsen in de omgeving is daarbij wel een voorwaarde. Het Purmerbos is hiervoor, vanwege de jonge leeftijd, waarschijnlijk nog niet erg geschikt.

5 Abiotische en ruimtelijke condities

In tabel 1 zijn de kernkwaliteiten en bijbehorende actuele en potentiële natuurwaarden weergegeven in relatie tot de voor deze waarden relevante abiotische en ruimtelijke condities. De condities zijn gelijk voor actuele en potentiële natuurwaarden en daarom niet afzonderlijk weergegeven. Deze tabel geeft daarmee inzicht in de aspecten waarmee rekening dient te worden gehouden in het ecologisch onderzoek naar de mogelijke (significante) gevolgen van een plan of project in het NNN.

Tabel 1: Actuele en potentiële natuurwaarden in relatie tot de vereiste abiotische en ruimtelijke condities (X)

	Vereiste abiotische condities										Vereiste ruimtelijke condities						
	Veenbodem	Relatie fvoeds	Oude bodem (moeras)	Buffer capaciteit (Micro) reliëf	Windwerking	Stabiel hoog (grond)	Peil- en/of overstroom	Basenrijke en/of	Goede (grond) -en	Bestaan	water-	Cultuurhistorisch	Openheid	Beslotenheid	Rust (beperkte)	Stilte	Donker
Gevarieerd vochtig loofbos als uitloopgebied voor de stad																	
N05.01 Moeras	X	X	-	X	-	X	X	-	-	X	X	-	X	-	X	X	X
N14.03 Haagbeuken- en essenbos	-	X	X	-	X	-	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	X
Bos- en/of struweelvogels	-	-	-	-	-	-	-	-	-	X	-	-	X	X	X	X	X
Moeras- en rietvogels	X	-	-	-	-	X	X	X	-	X	X	X	-	X	X	X	X
Noordse woelmuis	X	-	-	-	X	-	X	-	-	X	X	-	-	X	X	X	X
Boommarter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	X	X	(X)	X	X

6 Vervangbaarheid

Het Purmerbos is een erg jong natuurgebied, het is eind jaren '80 aangelegd en daarom relatief gemakkelijk vervangbaar. Het natuurbeheertype moeras, waar een deel van het bos bestaat, ontwikkeld zich in ongeveer 5-25 jaar. De ontwikkeling van bos op veengronden duurt 30-100 jaar, vanwege de jonge leeftijd van dit bos kan 30 jaar worden aangehouden. Hoewel de aanwezige natuurwaarden vervangbaar zijn, heeft het gebied een dusdanig groot maatschappelijk belang, dat het gebied een maatschappelijk onvervangbare waarde heeft.